

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Enhed: PSYK
Sagsbeh.: SUMMSB
Koordineret med:
Sagsnr.: 2304680
Dok. nr.:
Dato: 09-05-2023

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
Den 9. maj 2023, Folketingets lokale 2-011

Tale til samråd T & U om implementering af initiativer vedr. 10-års planen for psykiatrien og mental sundhed

Samrådsspørgsmål T:

”Hvilke konkrete planer har regeringen for at implementere de næste initiativer fra det faglige oplæg fra Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen, som aftalt i aftalen for en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed?”

Samrådsspørgsmål U:

”Skal implementeringen af nye initiativer fra det faglige oplæg fra Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen, som aftalt i aftalen for en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed, afvente arbejdet fra Sundhedsstrukturkommissionen?”

Spørgsmålene er stillet den 29. marts 2023 efter ønske fra Peder Hvelplund (EL).

[Indledning]

Tak for spørgsmålene, som jeg vil besvare samlet. Det er helt afgørende, at vi får sat skub i udviklingen af psykiatrien, som alt for længe er blevet overset og har ligget i skyggen af somatikken.

Derfor står psykiatrien også højt på regeringens dagsorden. Og som jeg flere gange har understreget, siden jeg blev minister for området, skal der ikke herske nogen som helst tvivl om, at psykiatrien har brug for et markant løft.

Et løft, der også rækker ud over den aftale om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed, som blev indgået i efteråret. Altså før folketingsvalget. Jeg er helt enig med spørgeren i, at det var en fin aftale, der blev indgået. Men det var desværre også en aftale, hvor partierne bag aftalen ikke fandt finansieringen, og dermed pengene til en 10-årsplan. Det blev hurtigt oversat til, at der var penge til 2 år, i stedet for penge til en 10-årsplan.

Og det er så den opgave, vi som regering har påtaget os at sætte os i spidsen, så vi kan levere på en fuld og helt finansieret 10-årsplan for psykiatrien.

Derfor har regeringen med regeringsgrundlaget lagt et tårnhøjt ambitionsniveau for psykiatrien med historisk store investeringer.

Med yderligere 3 mia. kr. i en ny 10-årige psykiatriplan, som kommer oven i de 0,5 mia. kr. årligt fra den tidligere psykiatriaftale, vil bevillingen på psykiatriområdet være øget med 4 mia. kr. om 10 år.

Regeringen vil sætte flere ord på sine planer om at investere i psykiatrien i forbindelse med den kommende 2030-plan.

Det kommer jeg ikke til at gå mere ind i på dagens det her samråd. Til gengæld har jeg fuld fokus på også at få implementeret det, som vi i fællesskab har aftalt politisk, var det vigtigste at komme i gang med på den korte bane for at tage hul på arbejdet med en 10-årsplan for psykiatrien.

Det er vi også i fuld gang med. Vi skal så hurtigt som muligt have realiseret de konkrete initiativer, der er aftalt, så de kan gøre en forskel for både patienter og pårørende – og for de mange dygtige medarbejdere i psykiatrien.

[Hvor er vi nu]

Det skal ikke bare være gode intentioner, der ser godt ud på papiret. Det gælder ikke mindst i forhold til indsatsen over for børn og unge.

De seneste års stigning i børne- og ungepsykiatrien er bekymrende og et alvorligt problem, hvor vi kan og skal gøre det bedre og anderledes, end vi har gjort hidtil.

Hvis tilgangen i børne- og ungepsykiatrien skal bremses, skal der sættes ind med mere forebyggelse og tidlig indsats til børn og unge, som er i øget risiko for at udvikle en egentlig psykisk lidelse.

Her spiller initiativet om et lettilgængeligt tilbud i kommunerne til børn og unge med psykisk mistrivsel og symptomer på psykisk lidelse en afgørende rolle.

Der blev med aftalen om 10-årsplanen afsat 100 mio. kr. i 2023, og 250 mio. kr. årligt herefter til at sikre en landsdækkende implementering af tilbuddet.

Det er et tilbud, der skal styrke den tidlige indsats og gribe børn og unge ved at sætte ind, før den psykiske mistrivsel forværres og mindske risikoen for, at der bliver behov for behandling i den regionale psykiatri.

Det arbejde har vi fuld fokus på.

Der er i regi af Sundhedsstyrelsen nedsat en bredt sammensat arbejdsgruppe, som er ved at afdække de faglige rammer for tilbuddet, så vi får skabt et ensartet og landsdækkende tilbud af høj kvalitet.

I arbejdsgruppen deltager både relevante ministerier, styrelser, faglige selskaber, patient- og pårørendeorganisationer, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner.

Jeg forventer, at de faglige rammer for tilbuddet er klar til efteråret, så vi derefter kan gå videre med arbejdet med at få etableret et landsdækkende tilbud, hvor det blandt andet jo også politisk kommer til at kræve, at vi skal have forhandlet og landet et nyt lovforslag på plads. Vi skal sikre, at børn, unge og deres forældre ikke er i tvivl om, hvor de skal henvende sig, hvis de vil have hjælp, og at kommunerne står klar med et tilbud, der kan tage hånd om dem.

[Næste skridt]

Det lettilgængelige tilbud er ét blandt rækken af prioriterede initiativer fra 10-årsplanen, som vi i samarbejde med kommuner, regioner og civilsamfundsorganisationer arbejder hårdt på at få ud og rulle - og hvor jeg også må sige, at jeg synes det er en fornøjelse at opleve den store energi, vilje og lyst til at bidrage, som der er bredt blandt myndigheder, faglige selskaber, patient- og pårørende organisationer med flere.

Jeg har inviteret folketingets partier til et møde på fredag, hvor jeg vil give en nærmere status på implementering af de enkelte initiativer i aftalen. Som jeg også har varslet på et tidligere samråd her i udvalget, synes jeg, at der er andre vigtige emner inden for psykiatrien, som jeg også rigtig gerne vil have drøftet med folketingets partier. Det er blandt andet spørgsmålet om de særlige pladser og spørgsmålet om tilbuddet til dobbeltdiagnosticeret.

Med 10-årsplanen tages hul på samtlige anbefalinger knyttet til de prioriterede indsatsområder i det faglige oplæg, som Sundhedsstyrelsen sammen med Socialstyrelsen udarbejdede i starten af sidste år.

Ud over de prioriterede indsatsområder sættes også initiativer i værk for en række yderligere anbefalinger fra det faglige oplæg, så der samlet tages hul på i alt 19 ud af 37 anbefalinger.

Med den politiske aftale var der også enighed om, at der var tale om de første, vigtige skridt i en langsigtet udvikling af psykiatrien.

Vi står altså på et solidt grundlag med det faglige oplæg, som også anviser en retning for, hvordan en ny 10-årsplan bør igangsættes.

Det faglige oplæg anviser i øvrigt også pointen om, at en massiv opbygning af psykiatrien, hvad end vi kunne ønske det, heller ikke kan ske fra den ene dag til den anden – det er nødt til også at ske gradvist. Og vores prioritering af psykiatrien er tårnhøj, fordi psykiatrien skal have et markant løft.

Derfor skal vi også sørge for nu, at vi tager hensyn til de erfaringer, vi gør os undervejs i forbindelse med implementeringen af de konkrete indsatser fra det første arbejde med 10-årsplanen, hvor jeg i øvrigt også har forventning til og ønske om, i tråd også med den politiske aftale vi indgik, at det kommende psykiatriråd skal spille en stor rolle på området. Rådet skal følge implementeringen af tiårsplanen tæt og sikre fremdrift i arbejdet. Rådet, som bliver nedsat her inden sommerferien, vil indgå som en meget vigtig del af arbejdet med at kvalificere grundlaget for en ny og fuldt finansieret 10-årsplan for psykiatrien og kigge aftalen fra september efter i sømmene.

Og så vil jeg også lægge op til en bred og åben inddragelse af jer, så I kan komme på banen med jeres prioriteter og ønsker for området. Det er også i det lys, at jeg har sendt invitationen til vores møde med folketingets partier på fredag.

Og så skal vi selvfølgelig huske på, at psykiatrien er en del af det samlede sundhedsvæsen. Derfor skal en kommende ny psykiatriplan også tage højde for de anbefalinger, fra sundhedsstrukturkommission, i forhold til at opstille og belyse modeller for den fremtidige organisering af sundhedsvæsenet. På den måde kan vi sikre, at tiltag på den front også kommer mennesker med psykiske lidelser til gavn.

[Afslutning]

Som jeg indledte min tale med, mener regeringen, at psykiatrien har brug for et markant løft og har derfor med regeringsgrundlaget lagt et historisk højt ambitionsniveau for psykiatrien ved at prioritere yderligere 3 mia. kr. til en ny psykiatriplan.

Vi kommer ikke til at kunne gøre det hele på én gang. Men den langsigtede massive investering skal give psykiatrien det løft, som både patienter, pårørende og personalet fortjener. Det løft som rigtig mange politikere igennem tiden har talt om, men som denne her regering nu også har aftalt i fællesskab, at vi vil levere på, så vi får en fuld finansieret 10-årsplan for psykiatrien.